

objekt končan, se je pokazalo, da bi bila to sila draga investicija, če bi pridobili samo 75 postelj. Kasneje smo načrt nekoliko spremenili, Poljane so se priključile k Taboru, ustanovitelj, občinska skupščina Center, pa je zagotovil denar za dokončno ureditev novega objekta na Poljanah, kjer bo v končni fazi 205 ležišč. Pričakujemo, da bo ta novi del zgrajen do zime.

KOLIKO LJUDI JE ZDAJ NA TABORU IZ POSAMEZNIH OBČIN

Iz občine Center jih je največ, 57 odstotkov, iz Viča 12, izvenljubljanskih pa je 8 odstotkov varovancev. Iz občine Šiška jih je 9 iz občine Moste-Polje pa tudi 9 odstotkov. Podatki ustrezajo tistim, ki govorijo, koliko starejših ljudi živi v posamezni občini. Največ jih je v Centru, in sicer v krajevni skupnosti Stara Ljubljana, sledijo pa si Vič-Moste, Šiška ter Bežigrad, ki imata manjšo populacijo. Tako lahko pričakujemo, da se bodo problemi domskega varstva ostarelih v Centru počasi umirili in se pojavili v Šiški in za Bežigradom. Prav zaradi tega je tako zelo važno, da se vprašanja gradnje novih domov v Ljubljani lotevamo v okviru mesta.

Povprečna starost naših oskrbovancev je 80 let, najmlajši je star 59, najstarejši pa 97 let.

Pred kratkim smo imeli tudi prvo poroko, on je bil vdovec, star 86 let, ona še sama, nikoli poročena, stara 78 let. Oba sta intelektualca in sta prav čeden par. Silno sta srečna. Ona je rekla: Če si v mladosti srečen je lepo ampak če si v starosti srečen je pa desetkrat več vredno...

Sicer pa prihaja v dom vse več zakonskih parov. Poklicna struktura je tudi precej pisana. Med ženami je še vedno največ gospodinj, takoj za njimi so uradniki, tako imenovana ljubljanska srednja struktura (12 odstotkov), 17 odstotkov je kvalificiranih delavcev, med njimi pa so tudi inženir, pravnik, profesor. No, med oskrbovanci je tudi nekdanja hlevska dekla, ki 33 let ni spala drugje kot v hlevu zdaj pa se pri nas imenitno počuti. Izhaja iz moščanskega obrobja.

POGOSTO SLISIMO, OH TA NESREČNI DOLGČAS V STARIH LETIH

»Vidite, to je problem, ki ga pa nikakor ne smemo oceniti na hitro, površno. Problem okupacije, zaposlitve, kakršnekoli aktivnosti starih ljudi je vsekakor živ, toda tu nimamo na voljo nikakršnih šablon, kako jih bomo kratkočasili. Smo jih vprašali, vsi so rekli, da, dolgčas nam je. Ali bi kaj delali? Ne, ne bi delali, ampak nekaj bi počeli. Nekaj početi pa je tudi delo, mar ne? Vedeti moramo da nekateri stari ljudje lahko le še ždijo in nam se zdi, da se grozno dolgočasijo. To je pač populacija, ki popuša in na vse te stvari, na staranje je treba gledati realno, trezno. Pri nas ni mogoče reči, zdaj bomo pa pletli košare iz šibja ali pa, zdaj pa je ura kvačkanja... Ljudje sami radi pridejo v jedilnico, se pogovarjajo, opazujejo, nekaj počnejo.

Sicer pa imamo pri nas zelo aktivno družabno življenje, predavanja o prometu, o modi, potopisne pogovore, čajanke. Motivi in interesi so lahko silno različni in kratki, vendar sodoben dom lahko nudi naravne oblike druženja. Oskrbovanci se sestajajo zdaj pri enem, zdaj pri drugem, medtem pa v velikih skupnih sobah ni tistega vzdušja, kot bi ga pričakovali. Imamo pa tudi lepo urejeno knjižnico in lepo — dobro obiskano telovadnico in končno so tu tudi obiski.

V domu sicer vlada red in disciplina, toda »dnevni red« je precej svoboden (zjutraj od pol osmih do pol devetih zajtrk, od enih do dveh kosilo s priloženo malico). V prostem času pa ljudje odhajajo na sprehode, marsikdo ima svoj televizor v sobi. Cimpelj bi radi tudi nabavili telefone v sobe. Tem ljudem veliko pomeni, če lahko vzdržujejo stike s svojci tudi po telefonu.

DRUŽBENI DOGOVOR O DOMOVH

Domov je, kot že vseskozi poudarjamo, premalo vendar je že izdelan konkreten družbeni dogovor o ustanavljanju in financiranju domov za starejše ljudi v Ljubljani. Gre za

samoupravno sporazumevanje med ljubljanskimi občinami o skupnem financiranju in gradnji teh domov v mestu.

V tem sporazumu, pričakovali je, da bo kmalu podpisan, so natančno zapisane potrebe po tovrstnih domovih v Ljubljani.

V teh domovih bi morala biti vsaj polovica enoposteljnih sob, 25 odstotkov dvo ali večposteljnih sob ter 25 odstotkov takih sob, ki bi jih lahko po potrebi spremenili v enoposteljne. Po programu naj bi še letos dogradili Poljane in bodoči dom za Bežigradom in potem postopoma naprej po posameznih občinah.

Ta dogovor naj bi podpisali mestna in občinska skupščina, mestni sindikalni svet, mestni odbor društev upokojencev in sklad za urejanje stanovanjskih zadev upokojencev pri republiški skupnosti.

DELO SOCIALNIH DELAVCEV

Za vsestransko varstvo ostarelih na »terenu« skrbijo v občini socialni delavci Centra za socialno delo v občini. Pri tem tesno sodelujejo s socialno zdravstvenimi komisijami v krajevnih skupnostih. Gre za kompleksno obravnavo kakorkoli ogroženih, zlasti starih ljudi na terenu in najrazličnejše oblike pomoči, kot so denarna, materialna pomoč, skrb, da je pravočasno zagotovljena nega na domu ali namestitve v dom za ostarele.

Seveda se socialni delavci na terenu srečujejo z vrsto problemov. Kot sta nam poudarili socialni delavki Centra Andreja Drnovšek in Darinka Kabelka, se dostikrat srečujejo s problemom nastanitve bolnega starejšega človeka ob odpustu iz bolnišnice. Ko je tak človek sicer že toliko ozdravljen, da bolnišnične nege ne potrebuje več, nujno pa rabi nego na domu. Tako pa po eni strani nimamo dovolj strežnega osebja (v Centru jih je 8 pri zdravstvenem domu, potrebovali bi jih okoli 150, v celi Ljubljani pa kar čez 300) po drugi strani pa prav tako manjka prostora v domovih za ostarele.

Tako se pogosto dogaja, da ostane tak človek bodisi po nepotrebnem dalj časa v bol-

nišnici ali pa je treba zanj na vrat na nos poiskati ustrezno namestitev v domu. To pa je v sedanjih razmerah izredno težko. Po mnenju Centra za socialno delo bi nujno morali okrepiti socialno službo v bolnišnicah, konkretno v ljubljanskem kliničnem centru, da bi zdravljenje in socialna skrb za starega človeka potekali vzporedno.

V prizadevanjih, da bi strokovni delavci Centra za socialno delo res celovito spremljali posameznega ostarelega človeka, pripravljajo na terenu pogovore s tistimi, ki lahko nudijo ostarelim in osamlje-

nim sosedsko pomoč, včasih se je treba pogovarjati s svojci in vzpostavljati zrahljane čustvene vezi. Velikokrat osamljeni starejši ljudje ne potrebujejo drugega kot nekoga, ki se mu lahko izpovedo, nekoga, ki je pripravljen prebiti z njimi v pomenku uro ali dve.

Družbeno denarno pomoč v občini Center prejema 210 ljudi, izključno s to pomočjo pa se od teh preživlja 37 ljudi. Lani je ta pomoč znašala 720, letos pa je 950 dinarjev, to je približno 90 odstotkov od najnižje pokojnine.

R. R.

Lepo, da ste me prišli obiskat

Najlaže je premišljevali v miru

Zavod s plemenito nalogo

Skoraj vsako jutro, ko sem čakal na avtobus — po navadi nas je bilo kakšnih deset, petnajst šolarjev, dve učiteljici, ženske in moški srednjih let, smo videli tudi njiju. Starejšega moža, najbrž dedka in dečka. Sprva smo nekateri navidezno odsotno, drugi pa kar naravnost buljili v dečka. Dedek se ni menil za naše vprašujoče, pomilovalne poglede in šepetanja. Navadil se je, da mimoidoči popasejo oči na njegovem dečku, ki je drugačen, kot večina drugih. V avtobusu se je včasih — nam se je tako zdelo, deček brez razloga smejal na ves glas in pri tem grrgal besede, ki jih nismo razumeli, drugič pa se je spet deček, ki mu nismo znali določiti starosti, na ves glas hudoval in silil s sedeža. Dedek miren in spokojno tih ga je miril, ko je otrok skozi okno na ulici kaj nenavadnega zagledal in začel cepetati z nogami. Rad bi planil, kot ptička, kar skozi okno...

Teh srečanj sem se spomnila oni dan, ko sem obiskala posebno osnovno šolo vzgojnega zavoda Janeza Levca v Ljubljani na Karlovski cesti.

Internat. Kot vsi drugi. V njem živi kakšnih sto otrok. Pričakovala sem, da se bo vame, ko sem iskala ravnateljstvo pisarno, zdaj, zdaj zapodila

skupina divje razigranih otrok. Pa je bilo vse tiho. Povsod po dolgih, vendar še zadleč ne tako prostranih in svetlih hodnikih, kot v novih modernih šolah, vlada čistoča in in red. Še več, obiskovalca prevzame nekakšna prijetna domačnost, ki jo pričarajo v kotih postavljene mizice s cvetjem, ličnimi izvezenimi prtički in izbranimi svetili, doma izdelanimi.

K vzgojnemu zavodu Janeza Levca sodijo pravzaprav trije objekti, posebna osnovna šola z internatom na Karlovski 18, oddelek te šole na Levstikovem trgu, oddelek za delovno usposabljanje v Jaršah in manjša knjižovna delavnica.

Prvi razred za šolanje duševno prizadetih otrok je bil v Ljubljani ustanovljen pred 62. leti. V zadnjih časih, zlasti odkar imamo male šole, se vedno več otrok direktno vpiše na posebno šolo. Tem učencem je prihranjen občutek neuspeha, občutek manjvrednosti, ki se vtisne otroku, ko po dve, tri ali več let brez uspešno obiskuje redno šolo in jih šele potem sarši prešolajo na posebno šolo. Kajti — beremo v Zborniku — vsakdo je lahko srečen, tudi prizadeti otrok, le tam, kjer začuti, da ima uspeh, kjer ga ostali otroci ne podcenjujejo, kjer se

lahko s čim izkaže, kjer ga občudujejo — tudi njega.

Na šoli delajo zdravniki specialisti, psihologi, socialni delavec, logoped, učitelj za korekturno gimnastiko, in vsi tesno sodelujejo z učitelji in vzgojitelji. V času šolanja se v otroku postopoma razvijajo tiste sposobnosti, ki jih bo v življenju najbolj potreboval.

Ko si z ravnateljem ogledujeva razrede, spalnice, delavnice, dobim vtis, da se prav nič ne razlikujejo od drugih internatov in osnovnih šol, le učitelji nosijo bele halje in ponekod imajo razporejene klopi v polkrogu, otroci pa so videti

bolj sproščenega vedenja. To so duševno lažje prizadeti otroci. Po končanem šolanju se bodo zaposlili v najrazličnejših podjetjih, pretežno kovinske stroke. Nekateri, izjeme seveda, pa bodo lahko delali le v DEC, delavnici pod posebnimi pogoji.

Za srednje duševno prizadete otroke v Ljubljani skrbi oddelek tega zavoda v Jaršah. Šolanje, oziroma delovno usposabljanje je razdeljeno na več stopenj, začenja se s prvo stopnjo, ki ustreza vrtcu ali mali šoli in se zaključuje z zadnjo stopnjo, predpripravo za delo v delavnici (med njimi

pomočniki kuharjev, delavci v kovinski, grafični stroki in podobno).

Zavod v Jaršah ima v neposredni bližini organizirano tudi rejsko službo, žal pa je rejniških družin zaradi neurejenega njihovega statusa še premalo. Prav tako je v Ljubljani premalo oddelkov za varstvo te kategorije, srednje in teže duševno prizadetih otrok, medtem, ko je za lažje prizadete bolj urejeno, saj se skoraj vsi, ki uspešno končajo posebno osnovno šolo, vključijo v redno proizvodnjo.

R. R.

Gibanje na svežem zraku res ni napačno